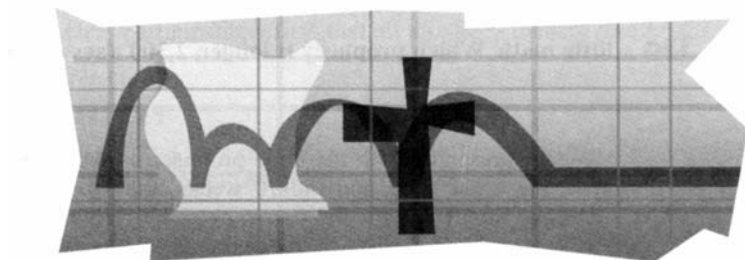

70 UKER

Bakgrunnsstoff *Dan 9,24-27; Esra 4,7-16; 7,6.7.11-17.*

Minnevers «Sytti uker er tilmålt ditt folk og din hellige stad til å innelukke frafallet og til å forsegle synder og til å dekke over misgjerning og til å føre frem en evig rettferdighet og til å besegle syn og profet og til å salve et **Aller-helligste**» (Dan 9,24 NB).

Oversikt over ukens lekse Så langt burde følgende være klart: Dommen i Daniel 7 og rensingen av helligdommen i Daniel 8 er en og samme begivenhet, og den finner sted etter de 1260 årene.

Dessuten endte Daniel 8 uten at synet om de 2300 dagene var forklart. Daniel 9 tar opp tråden fra Daniel 8: Gabriel gir Daniel den forklaringen som manglet i det forrige kapitlet. Daniel 8 og Daniel 9 utgjør altså et hele: et syn og en delvis forklaring (Daniel 8) samt resten av forklaringen (Daniel 9).

Denne uken skal vi se nærmere på Daniel 9 og den enestående profetien om de 70 ukene. Denne profetien er et sterkt bevis for Skriftens inspirasjon siden den viser at Jesus er Messias – «en Salvete, en Fyrste» (Dan 9,25). Han utgjør profetiens sentrum og danner også fundamentet for profetien om de 2300 dagene.

SØNDAG

70 uker

Sist uke så vi at synet i Daniel 8,14 var tidsprofetien om de 2300 dagene. Her i Daniel 9 kommer Gabriel tilbake og gir ham enda en tidsprofeti, denne gangen om 70 uker (Dan 9,24).

Utfør noen beregninger. Hvilken av de to profetiene er lengst? 2300 dager eller 70 uker?

Når de to tidsprofetiene på 2300 dager og 70 uker ses under ett, ser vi at de 70 ukene er den korteste av dem.

70 uker

2300 dager

Les innledningen til Daniel 9,24. Hvordan ordlegger Gabriel seg om de 70 ukene? Hvilket verb bruker han?

Om ordet er oversatt forskjellig i forskjellige oversettelser (stammen er *chatchak*), for eksempel «bestemt», «fastsatt», og «tilmålet», så er grunnbetydningen «skåret av», og det er slik de fleste hebraiske ordbøker forklarer det (dessverre forekommer ikke ordet andre steder i Bibelen, så vi kan ikke se på hvordan Bibelen ellers bruker det). På ugarittisk, som ligner på hebraisk, har man funnet at ordet som tilsvarer *chatchak* også betyr «skåret av». Direkte oversatt blir da teksten «70 uker er skåret av».

Skåret av hva? Hva skulle det ellers være enn en annen tidsprofeti? Hva for en annen tidsprofeti? Jo, *mareh*, så klart, den lange profetien på 2300 dager i Daniel 8,14, som Gabriel nettopp har minnet Daniel om.

Vi har altså to tidsprofetier, én på 2300 dager og én på 70 uker, og de 70 ukene skal «skjæres av» de 2300 dagene.

Til ettertanke Forestill deg at du sier til en nabo at du har fem timer til rådighet på søndag. På søndag minner naboen deg om at du har nevnt de fem fritimene og sier at han trenger litt hjelp med å male et rom. «Det tar bare en time,» sier han. Hva kan man så slutte seg til, og hvordan hjelper dette oss å forstå sammenhengen mellom de to tidsprofetiene i Daniel 8,14 og 9,24?

MANDAG

Fyrsten, den Salvede

Les Daniel 9,25 nøye, og be om Guds hjelp til å forstå det. Hvilke to begivenheter er direkte knyttet til tidsangivelsen? Hvilken av dem finner sted ved begynnelsen av tidsangivelsen, og hvilken kommer sist?

I dette ene verset blir gjort det rede for 69 av de 70 ukene. Profetien begynner med budet om å gjenreise og bygge Jerusalem, og 69 uker senere ender den med «en Salvet, en Fyrste». Vi har altså her to historiske begivenheter: budet om å gjenreise og bygge Jerusalem (som jo Daniel var interessert i) og «en Salvet, en Fyrste».

Den salvede fyrsten er Messias (se f.eks. fotnoten i Norsk Bibel), og det hebraiske ordet for «Messias» ble oversatt til gresk med «*christos*», så hvem taler denne profetien om? (Se Matt 1,1, 16,16; Apg 3,15; 5,31).

Vi ser her noe viktig: Dette er en Kristus-sentrert profeti. De første 69 ukene fører frem til Jesus, «en Salvet, en Fyrste». Vi

kan altså si at denne profetien er grunnlagt på Kristus selv. Vi kan stole på Jesus som Messias i den grad vi kan stole på profetien.

Syvendedags adventistene er langt fra alene om å se dette som en profeti om Messias. Kristne fra mange samfunn har lenge ansett denne profetien som et av de sterkeste bevisene for at Jesus Kristus er Messias. For her gir Daniel, som levde 500 år før Jesus, en tidsprofeti om Messias.

Til ettertanke Se på andre gammeltestamentlige profetier om Messias. Hvordan bidrar dette til å styrke din tro på ham og det han har gjort for oss? Lag en oversikt over disse profetiene som du kan dele med naboer og venner som ikke tror.

TIRSDAG

Ordet går ut

Daniel 9,25 åpner med budet om å gjenreise og bygge Jerusalem og ender med Messias 69 uker senere. Man kan var uenig om de eksakte årstallene, men vi vet at budet om å gjenreise og bygge Jerusalem gikk ut i det sjette eller femte århundret f.Kr. og at Jesus døde i det første århundret.

Budet om å gjenreise Jerusalem
femte/sjette århundre f.Kr.

Jesus Messias
første århundre

69 uker

**Hvilket bevis for år/dag-prinsippet finner man straks her?
Hvorfor kan ikke de 69 ukene oppfattes som bokstavelige uker?**

Hva skal vi så bruke som startdato, tiden for budet om å gjenreise og bygge Jerusalem? Hvis vi tror at de 69 ukene ender med Jesus, er det bare snakk om én begivenhet som kan passe, den i 457 f.Kr. da Artaxerxes kom med en slik forordning i sitt sjuende regjeringsår (se kommende lekser).

Slå opp til disse tekstene: Matt 2,1; 19-22; 27,1.2; Luk 2,1-7; 3,1-3; 23,7. Merk deg også alle de historiske personene som er nevnt i forbindelse med begivenheter i Jesu liv; ved hjelp av disse (og andre), kan vi fastslå tiden for Jesu liv og virksomhet.

La oss så se på noen av de årstallene som gjerne tas frem i forbindelse med budet i Daniel 9,25:

Tar vi for eksempel 538 f.Kr. og bruker år/dag-prinsippet på de 69 ukene (483 år), må «en Salvet, en Fyrste» plasseres i år 55 f.Kr., noe som ikke passer på Jesus.

Det samme kan sies om en annen dato som gjerne nevnes – 520 f.Kr. Bruker vi dette året som utgangspunkt, kommer vi til år 37 f.Kr. for Jesus, noe som også er umulig.

Den eneste andre datoen som gjerne blir nevnt er 444 f.Kr., og bruker vi den, må Jesus ha innledet sin virksomhet rundt år 39 eller 40 og blitt korsfestet tidlig på 40-tallet. Dette er mye nærmere enn de andre datoene, men heller ikke disse årstallene stemmer med tiden for Jesu liv.

ONSDAG

«De bygger opp igjen denne onde og opprørske byen»

Daniel 9 gir oss en profeti om Messias, som vi vet er Jesus. Men den knytter denne viktige profetien til en bestemt historisk begivenhet: budet om å gjenreise og bygge Jerusalem. Skal vi tro at Skriften ville gi oss en så viktig profeti uten også å forklare den for oss? Så klart ikke.

Les Esra 4,7-16, der det tales om begivenhetene etter hebreernes babylonske fangenskap. Still deg selv følgende spørsmål mens du leser:

1. Hvem er brevet til?

Hvilke klagemål fremsettes mot jødene?

3. Hvem var det (ifølge brevet) som sendte eller tillot jødene å vende tilbake til Jerusalem for å gjøre det de holdt på med?

Se nærmere på det som her foregår. En stund etter at jødene kom tilbake til Jerusalem skrev en gruppe persiske offiserer til kong Artaxerxes og klaget over at jødene bygget opp Jerusalem. I brevet nevner de to viktige ting: (1) at man gjenreiste byen (Esra 4,12) og (2) at de jødene som utførte arbeidet, gjorde det på kongens bud. Brevet sier: «La det være kongen vitterlig at jødene som drog bort fra det stedet hvor du bor, er kommet hit til oss, til Jerusalem. Og nå holder de på å bygge opp igjen den opprørske og onde byen og fullføre murene og utbedre grunnvollene» (vers 12). Med andre ord: de jødene som bygget byen opp igjen, hadde kommet på grunn av kong Artaxerxes. Han må ha utstedt den ordren som lot dem gjenreise byen. Men hvilket dekret var dette?

Til ettertanke **Opprør og frafall hadde ført til en håpløs situasjon for hebreerne, men Gud viste dem nåde og miskunn. Hva kan dette lære oss om aldri å se på noen som håpløse tilfeller, samme hvor dypt de har falt (og dette gjelder også oss selv)?**

TORS DAG

457 f.Kr.

I går så vi at de jødene som hadde vendt tilbake til Jerusalem, drev og gjenreiste byen. Vi så også at det var på grunn av kong Artaxerxes at de var kommet. Det må ha vært han som gav beskjed om at de skulle «gjenreise og bygge Jerusalem» (Dan 9,25), for det var akkurat det de gjorde.

Bibelen nevner faktisk bare ett dekret under Artaxerxes som passer til beskrivelsen, og det gav han i sitt sjuende regjeringsår, som kan tidfestes nøyaktig til 457 f.Kr.

Les Esra 7,6.7.11-17. Hva sies her i dette dekretet fra Artaxerxes med hensyn til det jødene foretok seg i Jerusalem?

Estras bok er ikke kronologisk, så hendelsene i Esra 4 kommer etter det som fortelles i kapittel 7. Selv om det ikke er noe i dette påbudet som uttrykkelig taler om gjenoppbygging av byen, så ble det oppfattet som om det innebar nettopp det, for vi leste jo i går at det var akkurat det jødene holdt på med. Både de og deres fiender skjønnte at påbudet som Artaxerxes utstedte i sitt sjuende år og som førte til at jødene som «drog bort fra det stedet hvor du bor, er kommet hit til oss» (Esra 4,12), må ha omfattet påbudet om å «gjenreise og bygge Jerusalem». Dette blir enda mer opplagt når man merker seg at ingenting i brevet deres sa noe om at jødernes gjenoppbygging av byen var i strid med kongens påbud.

Sett under ett viser Esra 4 og 7 at påbudet som ble gitt i kong Artaxerxes' sjuende regjeringsår (Esra 7,7.8), faktisk er det som gav beskjed om at man skulle «gjenreise og bygge Jerusalem» (Dan 9,25).

Dette kan man med sikkerhet plassere i 457 f.Kr. (skjønt enkelte taler for 458, noe som jo bare er en forskjell på et halvt år).

Og hvis man tror at Jesus er Messias, passer dette årstallet helt fint. Med andre ord er Jesus garantien for profetiens riktighet.

Til ettertanke **Hvorfor bør Jesus kunne gå god for alt i vår tro?**

FREDAG

Videre studium

Ta en titt på dette sitatet fra en berømt biografi om forskeren Isaac Newton, som var en ivrig gransker av Daniels bok: «Hvem er vel interessert i om Newton hadde rett i sin påstand om at profetien om de sytti ukene i Daniels bok henspeler på tidsrommet på 490 år fra tiden da Esra førte Jødene tilbake til Jerusalem fra Babylon (457 f.Kr.) til korsfestelsen i år 33/34?» -A. Rupert Hall: *Isaac Newton – Adventurer in Thought* (Cambridge 1992), side 372.

«Det ser altså ut til at gjenreisningen av selve Jerusalem (Esra 4,12), som fulgte i kjølvannet på disse privilegiene, vitner om at kongens støtte var innbakt i påbudet om å la Juda få et synlig sentrum der man kunne administrere de nyvunne statsprivilegiene. Dermed blir Artaxerxes' «ord» eller påbud fra 457 f.Kr. det beste utgangspunktet for Daniels profeti om de 70 uker og den lengre profetien på 2300 dager/år (Dan 8 og 9).» -*The Seventy Weeks, Leviticus, and the Nature of Prophecy*, redigert av Frank Holbrook (Washington D.C. 1986), side 74.

Se også Leroy Froom: *The Prophetic Faith of Our Fathers*, der man finner mange sitater fra forskere som bruker 457 f.Kr. som startdato. I Horn og Woods *The Chronology of Ezra 7* kan man lese mer om grunnen til at vi valgte 457 fremfor 458.

Spørsmål til drøftelse

1. Se sammen på alt det vi så langt har studert til alle i gruppen forstår stoffet.
2. La gruppens medlemmer si noe om hva denne profetien på 70 uker (eller andre profetier) har betydd for dem. Hva kan dette lære oss om Guds evne til å nå oss gjennom sine profetier? Hvor viktig burde profetiene være i vår vitnetjeneste? Går det an å legge for stor vekt på profetier?